

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Inverzorni oddelki: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 - Telefon št. 31-23, 31-26. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42. Računi: za Ljubljansko pokrajino pri postno-čerkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3115. IZKLUČNO ZASTOPISTVO za oglase iz Ka. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina mala mesečno Lir 12, za inozemstvo pa Lir 22,80. Uredništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Rokopisni se ne vračajo. CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di avvenimenti italiani ed esteri: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Trdnjava Marsa Matruh zavzeta

Nad 6000 ujetnikov - Veliko število tankov, topov in motornih vozil uničenih ali zaplenjenih - Uspele operacije letalskih sil

Marsa Matruh conquistata

Oltre 6000 prigionieri - Gran numero di carri armati, cannoni e automezzi distrutti o catturati

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 28 giugno il seguente bollettino di guerra n. 761: Nella giornata di ieri le unità dell'Asse hanno progredito a sud-est di Marsa Matruh e raggiunta la strada costiera ad una trentina di chilometri ad oriente di Marsa Matruh. Sono state catturate alcune centinaia di prigionieri, distrutte alcune decine di carri armati e parecchie batterie. Colonne di automezzi e nodi di comunicazioni delle retrovie avversarie sono stati colpiti dai nostri bombardieri. In duelli aerei cinque apparecchi nemici risultano distrutti da cacciatori germanici. Dalle operazioni dei giorni 26 e 27 tre nostri velivoli non sono ritornati. Un equipaggio è stato recuperato da un nostro Mas. Nel Canale di Sicilia sei «Spitfire» che tentavano di attaccare un idrovolante di soccorso erano prontamente intercettati dalla nostra caccia di scorta che ne abbatté due in fiamme. Nel Mediterraneo orientale un proscafo di 5000 tonni, scortato, è stato colpito dai nostri aerosiluranti. Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 29 giugno il seguente bollettino di guerra n. 762:

Marsa Matruh è stata conquistata stamane. Rotta la resistenza delle forze blindate nemiche a sud-est della piazza, le unità motorizzate dell'Asse continuano l'avanzata verso oriente. Durante gli aspri combattimenti di ieri e nell'occupazione del campo trincerato risultano presi oltre 6000 prigionieri, distrutti o catturati 36 carri armati, gran numero di cannoni e di automezzi. L'aviazione ha vigorosamente partecipato alle operazioni terrestri. Depositi di materiali e autoveicoli sono stati bombardati e mitragliati, due piroscafi colpiti nel porto di Marsa Matruh ed uno di essi incendiato, 17 aerei britannici abbattuti in combattimento. Aeroplani italiani e germanici hanno attaccato le basi di Luka e di Mikabba. Al loro posto di combattimento in territorio egiziano sono caduti sul campo dell'onore il mattino del 26 giugno il Generale Ettore Baldassari, comandante di un nostro corpo d'armata, ed il Generale Guido Piacenza. Sono altri due nomi che si aggiungono all'albo della gloria scritto dai generali italiani in guerra: Ad essi rendono l'estremo saluto le vittoriose bandiere tricolori e l'Italia Fascista, fiera delle rinnovate eroiche gesta dei suoi figli.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 28. junija naslednje 761. vojno poročilo: V teku večerašnjega dne so edince Osi napredovale južnovzhodno od Marsa Matruha in dosegle obalno cesto, kakih 30 km vzhodno od Marsa Matruha. Bilo je zajetih več sto ujetnikov, uničenih več desetih tankov in več baterij. Kolone avtomobilskih sredstev in prometna križišča v nasprotnikovem zaledju so zadele bombe naših bombnikov. V letalskih dvobojih so nemški lovci uničili 5 sovražnih letal. Z operacij v dne 26. in 27. t. m. se tri naša letala niso vrnila. Eno posadko je rešil nek naš brz motorjni čoln. V Siciljskem kanalu so naši spremljevalni lovci naglo prestregli 6 Spitfireov, ki so skušali napasti naš rešilni hidroplan in so sestrelili 2 sovražni letali. V vzhodnem Sredozemskem morju so naša torpedna letala zadela 5000-tonski zaščiteni parnik.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 29. junija naslednje 762. vojno poročilo: Davi je bil zavzet Marsa Matruh. Po zlomu odpora sovražnih oklopnih sil južnovzhodno od trdnjave napredujejo motorizirane edince Osi naprej proti vzhodu. V teku hudih večerašnjih borb in ob zasedbi trdnjave je bilo zajetih nad 6000 ujetnikov, uničenih ali zajetih 36 tankov, veliko število topov in motornih vozil. Letalstvo je silno sodelovalo pri operacijah na kopnem, bombardirana in obstrlejana s strojnimi strelji so bila skladišča vojnih potrebščin in motorna vozila. Dva parnika sta bila zadeta v pristanišču Marsa Matruha in eden izmed njih zažgan. V letalskih borbah je bilo sestreljenih 16 angleških letal. Italijanska in nemška letala so napadla oporišči Lucco in Micabba.

Junaška smrt dveh generalov

Na svojih borbenih mestih na egiptskem ozemlju sta padla na polju časti v jutru dne 26. junija general Ettore Baldassari, poveljnik nekega našega Armadnega zbora, in general Guido Piacenza. Nadaljnji dve imeni sta se uvrstili v album slave, ki ga pišejo italijanski generali v vojni. Zadnji pozdrav jima izkazuje zmogovite trobojnice in fašistična Italija, ki je ponosna na ponovna junaška dejanja svojih sinov.

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. junija. s. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje izredno poročilo:

Napredovanje na vseh odsekih vzhodne fronte

Zavzemanje sevastopoljskih utrd - Na Atlantskem oceanu spet uničenih sovražnih ladij za 107.000 ton

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. junija. s. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo: Na Vzhodni fronti pri Sevastopolju so nemške in rumunske čete po hudih borbah proti utrdam pregazile sovražnika in ga pregale z več močno za obrambo utrjenih višin. Posledica teh zmogovitih napadov je bila, da je bil sovražnik prisiljen zapustiti važen obrambni pas. Močne skupine nemškega letalstva so še naprej bombardirale utrde in poljske postojanke vzhodno od mesta, kakor tudi neko letališče v trdnjavi. Južno do Teodosije je bil po bombi velikega kalibra zadet sovjetski lovec. V ožini Kerča je težko obalno topništvo obstreljevalo z uspehom ladje, ki so se zbirale, pomorska skupina je bila razpršena in en parnik je bil potopljen. V južnem odseku fronte so nemške in italijanske čete odbile več sovražnih napadov in zadale hude krvave izgube rdečim. V osrednjem odseku fronte so edince neke pehotne divizije z napadi ob srđitem odporu sovražnika zavzele 148 sovražnih utrd. V odseku Volhova se zaključuje uničevanje obkoljenih skupin nasprotnih sil. Izjalovili so se močni napadi sovražnika na neko mostišče. Rdeči so utrpeli hude izgube. Uničenih je bilo več tankov. V vodah Finskega zaliva so bombniki potopili ali zažgali več majhnih trgovinskih ladij. Z napadi bombnikov na železniške objekte ob srednjem Donu, je bilo povzročeno razdejanje ali požari na kolo-dvorih. V Severni Afriki za nas ugodno potekajo borbe v odseku Marsa Matruha. Na otoku Malta je bilo letališče v Lucco ponovno bombardirano preteklo noč. Angleški bombniki so to noč napadli nekaj krajev ob severno-zapadni nemški obali in zlasti Bremen ter njegovo okolico. Civilno prebivalstvo je utrpelo zgube. Od razmeroma majhnega števila napadajočih letal so nemški lovci-protiletajska topništvo in topništvo mornarice sestrelili skupno 14 letal. V borbi proti Angliji je letalstvo bom-

bardiralo v noč na 28. junija neko majhno pristanišče v Bristolkem kanalu in je doseglo dobre uspehe. Dne 26. junija so nemški mornolovci sestrelili v Severnem morju in v Rokavskem prelivu 4 angleške lovce, topništvo mornarice, nemški čoln pa so sestrelili 3 bombnike. Kakor je bilo objavljeno že s posebnim

izrednim poročilom, so nemške pogmornice potopile v Karaibskem morju, v Mehikem zalivu in pred vzhodno obalo Zedinjenih držav ter na Atlantiku kljub močni ameriški obrambi 16 ladij, s skupno 107.000 tonami. V teh akcijah se je posebno izkazala podmornica pod poveljstvom pomorskega poročnika von Bülowa. Odred lovcov št. 52 je dosegel na vzhodni fronti 2000. letalsko zmago.

Ob Volhovu uničene sovjetske armade

32 759 ujetnikov - Obsežen vojni plen

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. junija. s. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje izredno poročilo: V februarju tega leta je uspelo 11. sovjetski napadalni armadi, kakor tudi delom 52. in 59. ruske armade globoko prodreti v nemško obrambno fronto preko zamrznjene reke Volhov, severno od Ilmenškega jezera. Pod poveljstvom generala kavalerije Lindemanna so čete vojske in oddelkov SS, s katerimi so bile tudi skupine španskih, nizozemskih in flamskih prostovoljcev in katere so odlično podpirale sile letalstva generala Kellera, po hudih borbah, ki so trajale cele mesece, in v naj-

težjih vremenskih okoliščinah ter na terenu, ki je bil predvsem odrezan od zvez s svojim zaledjem, te sovražne armade čedalje bolj stiskale in danes dokončno uničile. S tem se je velika prodorna ofenziva, ki jo je imel sovražnik v načrtu preko Volhova s ciljem, da bi osvobodil Petrograd, izjalovila in se spremenila v hud poraz za sovražnika. Največje breme teh hudih bojov so prenesli pehota in inženirci. Sovražnik je izgubil po dosedanjih ugotovitvah 32.759 ujetnikov, 649 topov, 171 tankov, 2905 strojne, mečalceve bomb in strojnških revolverjev ter obilne druge vojne potrebšchine. Krvave izgube sovražnika so mnogo večje ko število ujetnikov.

okrog trdnjave je bilo od 7. do 28. junija zajetih 15.667 ujetnikov ter zajetih ali uničenih 221 topov in 462 metalcev bomb. Zavzetih je bilo 2579 utrd in ter odstranjenih 112.644 min. Vzhodno od Donca je bilo v obrambi pred več krajevnimi akcijami tankov uničenih 15 sovražnih tankov. V teku nočnih letalskih napadov na važna sovjetska oskrbo-

2579 sevastopoljskih postojank zavzetih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. junija. s. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo: V utrjenem pasu Sevastopolja so nemške in rumunske čete ob podpori močnih letalskih sil dosegle z držnim napadom prehod čez planjavo Černaja ter so prodrele do močno utrjenih položajev, obvladujoče višine Saprun. V dosedanjih borbah

V Severni Afriki je bila z napadom zavzeta ob ilavaj odpornosti sovražnika utrdba Marsa Matruh, ki je bila zaščitená z obsežnimi obrambnimi napravami in številnimi minskiimi polji. Zajetih je bilo nad 6000 Angležev, uničenih pa 36 tankov ter številne baterije. Ogromen vojni plen je padel v roke nemških in italijanskih čet. V napadu na Marsa Matruh se je posebno izkazala 90. lahka nemška divizija.

Nemško odlikovanje generala Barbasettija

Z operacijskega področja, 30. junija. s. Maršal Rommel je na polju pred Sidi el

Silen vtis po svetu

Madrid, 30. jun. a. Zavzetje Marsa Matruha, ki so ga doznali tukajšnji italijanski rojaki z velikim navdušenjem, je vzbudilo ogromen vtis v španskih političnih in vojaških krogih. Podčrtavajo bliskovito naglost manevra in napadalni zagon sil osi, ki so obvladale ogromno utrdb in ostanke 9. angleške armade, ki so nudile odpor. Poudarjajo ponovno, da je bilo angleško poveljstvo porguzeno z neizpodbitno superiornostjo italijansko-nemškega poveljstva. Ker je London pripisoval odlično važenost bitki pri Marsa Matruhu, zatrjujejo, da je zmaga osi resnična katastrofa za Anglijo. Helsinki, 30. jun. a. Glavni finski dnevnik so objavili posebne izdaje z objavo zasedbe Marsa Matruha, ki so ga čete osi že prekorale. Vest je vzbudila v vsej Finski najgloblji vtis ter občudovanje sprico izrednega uspeha italijanskih in nemških armad. List »Uisusoom« piše v uvodniku, da sta feldmaršal Rommel in njegov tovariš general Bastock dokazala, da sta stratega prvega reda. Omenja se tudi, kako odlično je k zmagi osi pripomogla pomorsko-letalska italijanska akcija v Sredozemskem morju. Bukarešta, 30. junija. s. V Rumuniji so z živim zadovoljstvom sprejeli vest o zavzetju Marsa Matruha. Večerni listi so objavili italijansko vojno poročilo z velikimi naslovi, poudarjajoč, da se napredovanje nadaljuje proti vzhodu. List »Curanca Vreni« piše: Zavzetje Marsa Matruha je zmaga velike vojaške važnosti, ki spravlja v čim dalje težji položaj angleško poveljništvo. List »Alcuinea« trdi, da spada med mnoga iznenadjenja zadnjih dni na egiptski fronti odsotnost angleške mornarice v operacijah, ki so v teku. Zakaj ni branila Tobruka in štiti Angležev v tej trdnjavi, zakaj ni podpirala operacij pri Tobruku, Hal Faji, Sidi el Baraniju? se vprašuje list. Edina razlaga, odgovarja list, je premoči italijansko-nemških letalskih sil, ki je angleški mornarici onemogočila kretanje. Rumunske radijske postaje so oddajale komentar k italijanskemu vojnemu poročilu, v katerem je bilo rečeno med drugim: Zavzetje Marsa Matruha je dogodek, ki bo povzročil senzacionalni učinek v vsem svetu. Z nadčloveško silo italijansko-nemških čet je bila dosežena ta čudovita zmaga, ki jo je londonski radio smatral za nemogočo. Stvarnost je ta, da se sile Osi nahajajo povsod od Severnega morja do Severne Afrike v zmagoviti ofenzivi. Stockholm, 30. junija. s. Listi so objavili na prvih straneh z izrednim poudarkom in ogromnimi naslovi italijansko vojno poročilo, ki javlja o zavzetju Marsa Matruha. Listi podčrtavajo veljkansko važnost zmogovite akcije osi proti Angliji na Egiptskem ozemlju.

Baranijem v imenu Führerja odkloval generala Barbasettija, načelnika generalnega štaba Oboroženih Sil v Severni Afriki, z nemškim železnim križcem za vojaške zasluge.

Duce o Piacenzi

Piacenza, 30. junija. s. Včeraj je Duce potoval skozi Piacenzo v neko industrijsko področje, kjer se industrijsko delo razvija v polni meri za gospodarsko avtarnijo.

Silen vtis po svetu

Sofija, 30. junija. s. Sofijski radio je s posebno oddajo sporočil italijansko vojno poročilo padcu Marsa Matruha. Pred oddajo in po njej je postaja oddajala italijanske narodne himne. Vsi listi objavljajo z velikim poudarkom na prvih straneh in z največjimi naslovi in črkami italijansko poročilo, opozarjajoč na veliko važnost zavzetja angleške trdnjave v Severni Afriki in na ogromen vtis, ki ga je ta dogodek naredil v javnosti ter v političnih in vojaških krogih. Buenos Aires, 30. junija. s. Vest o zmagi čet osi na egiptski fronti, objavljajo vsi listi na prvih straneh in zelo obsežno. Listi so z velikim poudarkom objavili tudi obširna poročila o Ducejevem obisku na Sardiniji, Siciliji in Kalabriji, omenjajoč važnost tega obiska. Ankara, 30. jun. d. Vodja opozicijske skupine v parlamentu južnoafriške unije dr. Malan je v posebni proklamaciji zahteval, da se mora južnoafriški parlament takoj sklicati na izredno zasedanje. Po poročilu iz Kapskega mesta utemeljuje dr. Malan svojo zahtevo zaradi resnega položaja, ki je nastal po britanskih vojaških neuspehih v severni Afriki. Dr. Malan zahteva, da mora južnoafriški parlament takoj pričeti razpravo o novo nastalem položaju, ki je odločilne važnosti tudi za bodočo usodo južnoafriške unije.

Razočaranje o Angliji

Stockholm, 30. junija. s. Po vseh vesteh, ki so prišle iz Londona na Svedsko, je padec Marsa Matruha do skrajnosti presenetil uradne kroge in javno mnenje. Vojna poročila iz Kaira so postala precej močnejša in kratka. »Observer« piše, da je bilo ob izgubi Singapura lahko razlagati, da obramba ni bila pripravljena in da so se morali Angleži meriti s številčno močnejšim sovražnikom, toda poraz v Libiji kaže na neodpujljivo nesposobnost na angleški strani. Ta poraz ima tudi hude psihološke posledice kajti ugled Anglije pri zaveznikih in neutralskih je močno izpodkopen in Anglija je ponižana pred sovražnikom. Dopolnilnik »Sunday Timesa« iz Kaira pripisuje krivdo, enako njegovi tovariši tam doli, počasnosti in nesposobnosti angleškega poveljništva, ki je dokazalo nesposobnost med drugim zlasti v uporabi tankov. Cunningham je bil svoj čas onečaščen prav na bojišču v puščavi in tudi Auchinleck in Ritchie bosta doživela enako usodo. »Sunday Chronicle« komentira padec Marsa Matruha in piše, da je ves angleški položaj na Bližnjem vzhodu v nevarnosti in da zavisi vsa usoda angleškega imperija zdaj samo od Egipta.

Mannerheim pri Hitlerju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 29. junija. s. Finski maršal baron Mannerheim je vrnil obisk Hitlerja in dospel dne 27. junija v Hitlerjev glavni stan v spremstvu generala Tuonga, šefa poveljništva glavnega stana, nemškega generala in finskega glavnem stanu in finskega vrhovnega poveljnika pehotnega generala Erfurtha. Hitler in Mannerheim, ki ju veže globoko vojaško zavezništvo na bojišču, kjer se odloča usoda njenih narodov v borbi proti bolševizmu, sta se sestala v duhu priščnega prijateljstva. Obisk je nudil priliko za podrobne vojaške razgovore med obema vrhovnima poveljstvom. Opol-dne je Hitler priredil sprejem v čast finskemu maršalu. Kot vrhovni poveljnik vojske je Hitler popoldne priredil sestanke svojih oficirjev vrhovnega poveljstva vojske z gostom. Ob zaključku svojega bivanja je bil finski maršal gost maršala Hermana Göringa v njegovem glavnem stanu.

Pacifikacija vzhodne Hrvaške

Zagreb, 30. jun. s. Poglavnik je včeraj sprejel delegacijo iz Srebrenice in okolice, kjer so doslej gospodarili uporniki. Delegacija je v imenu prebivalstva vzhodne Hrvaške izrazila zvestobo in vdanost. Poglavnik se je prisrčno zahvalil in je zagotovil, da bo za pokrajino, v kateri so se junaško borili, storjeno vse, da bi se v te kraje povrnil mir in obnovilo redno življenje. Madrid, 27. jun. a. Nekateri pokrajine Španije so zajele izredno silovite nevihte z dežjem in točo. V pokrajini Valencija so posamezna zrna toče bila velika kakor golobja jaja. Zlasti vinogradi so utrpeli zelo

Obnovite naročnino!

Važni gospodarski sklepi

Dve pomembni seji pod Ducejevim vodstvom

Rim, 30. junija. s. Pod Ducejevim predstvom se je sestel v Beneški palači, kakor je bilo že javljeno Medministrski koordinacijski odbor za oskrbo, razdeljevanje in cene. Minister za poljedelstvo in gozdoje je poročal o stanju prehrane. Odbor je ugotovil, da se spojitve med prejšnjo in novo proizvodnjo, kakor tudi organizacija in kontrola mačve in izročanje žita izvaja po svojčas določenem načrtu.

Odbor je vzel na znanje, da se je položaj zelenjadnega trga v smislu vseh tozadevnih potreb uredil ob popolnem obziru določenih cen. Odbor je nato odredil, da se bo nadaljevalo razdeljevanje krompirja s posebnim ozirni na pokrajne v severni Italiji.

Odbor je dalje proučil nekatera vprašanja glede oskrbe in cen. Poročali in govorili so o raznih vprašanjih ministri Parechi, Di Revel, Ricci, Riccardi ter tajniki in nacionalni svetniki Fratari, Molfini, Tarchi ter prof. Balella.

Rim, 30. jun. s. V soboto se je sestel pod vodstvom Duceja v beneški palači Ministrski odbor za varčevanje in kredit. Seje so se udeležili finančni, kmetijski, korporacijski minister, ministra za javna dela ter devize in valute, guverner Italijanske banke in načelnik Inspektorata za štednjo in kredit. Odbor je odobril vrsto zakonskih načrtov, med drugim načrt zakona, ki ureja položaj ljudskih hranilnic ter njihovo poslovanje. Glede na sklep medministrskega odbora za koordinacijo oskrbe, razdeljevanja življenjskih potrebščin in cen, o ukinitvi pokrajinskih kon-

zorcijev kmetijskih producentov, ki se namo- domeze z uradi kmetijskih ustanov, je odbor uredil blagajniško poslovanje ome- njenih uradov. Glede na to, da ni oportu- no posepeševati ekspanzijske programe de- narnih zavodov in da je ustanavljanje no- vih bančnih podružnic nedopustno sprito pomanjkanja osebja, ki se poziva pod oro- že, je odbor sklenil, da se opusti otvarja- nje nadaljnjih bančnih poslovalnic do kon- ca vojne. Vendar ima inspektorat za kre- dit pravico izjemno dovoliti nekaterim kre- dritnim zavodom ustanovitev podružnic na tržiščih, kjer se niso zastopani.

Da bi se pospešila gradnja ljudskih sta- novanjških hiš, je ministrski odbor določil 500 milijonov lir kredita, ki ga bo dovolil kreditni konzorcij za javna dela avtonom- nih fašističnih zavodov za gradnjo ljud- skih stanovanjških hiš. Konzorcij bo v ta namen smel izstaviti v finančnem letu 1942-43 odgovarjajoče število obilicij Italijanski nepremičninski zavod pa je bil pooblaščen izdati za 850 milijonov lir obilicij za kritje stroškov za dela, ki so po- sebnege pomena za državo. Nadalje je odob- ril za izredna javna dela v prvem seme- stru tega leta emisijo vrednostnih papirjev v višini 560 milijonov lir za izredna javna dela ter 30 milijonov lir za osuševalna in druga kmetijska javna dela v drugem se- mestru tega leta.

Odbor je odobril še vrsto reform bančnih statutov in sprejel še nekaj drugih ukre- pov.

Eksc. Visoki komisar v prostorih Banca di Roma

Visoki Komisar, ki je bil ob otvoritvi ljubljanskega sedeža Banco di Roma od- soten, je 27. junija dopoldne posetil ura- de, kjer je ta velika italijanska banka že začela svoje poslovanje v novi pokrajini. Eksc. Grazioli je sprejel ravnatelj za- voda, nadzornik Banche d'Italia, ki mu je poverjen nadzor nad kreditnim poslova- njem ter uradništvo banke. Visoki Komi-

sar je posetil ravnateljstvo urada, ogledal si je naprave zavoda ter je izrazil svoje zadovoljstvo nad začetim delovanjem. Ravnatelj Banche di Roma g. Dredaso je Eksc. Grazioliju pozdravil z izrazi tople zahvale za poset ter ga zagotovil, da bo zavod storil vse mogoče, kar služi gospo- darski in finančni okrepitevi nove pokra- jine.

Uradni razglasi

Prepoved prometa od 17.-5. ure

Visoki komisar Ljubljanske pokrajine je na osnovi zakonskega dekreta z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, na osnovi svoje odredbe z dne 30. oktobra 1941, št. 35 glede ureditve prometa in obratovanja javnih lokalov, v sporazumu z Vojaško oblastjo

odredil:

Cl. 1. Od danes, dne 29. junija 1942-XX, do viševsi 1. julija t. l. se prepoved pro- meta v mestu Ljubljani prestavi na 17. uro in velja do 5. zjutraj.

Vse trgovine, javni lokali in javna za- bavišča se v tem času zapro ob 16.30.

Cl. 2. Kršitelji določb te odredbe se ka- zujejo, kolikor dejanje ni resnejšega zna- čaja, po postopku iz odredb z dne 26. jan- uarja 1942-XX, št. 8, z globo od 100 do 1000 lir, v resnejših primerih pa z zapo- rom do dveh mesecev.

V Ljubljani, 29. junija 1942-XX.

Visoki komisar Ljubljanske pokrajine: Emilio Grazioli.

Visoki komisar objavlja: V zvezi z iz- premembo 1. člena navedbe z dne 24. junija 1942-XX, št. 125, se veljavnost prepustnic za prosto kretanje po policijski uri, izdanih na kateri koli način do 24. junija t. l. po- daljšuje do 7. julija t. l.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino in Poveljnik XI. Armadnega Zbora objavlja:

Dne 16. t. m. so komunistični elementi odvedli in nato zaklali župnika iz Prečne in kaplana iz Hiji.

Dne 17. t. m. so komunisti odvedli in ubili župnika in kaplana iz St. Ruperta. Sklicujoč se na proglas z dne 24. aprila t. l. in ker je brez haska potekel določeni rok za aretacijo povzročiteljev omenjenih zločinov, je bila odredena ustrelitev 4 oseb, ki so zanesljivo krive komunističnega in terorističnega delovanja.

Ustrelitev je bila izvršena dne 25. t. m. ob 5.45.

Imenovanje predsedstva Pokrajinskega korporacijskega sveta

Z odlokom Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino so bili imenovani za pred- sednika Pokrajinskega korporacijskega sveta comm. dr. Edvard Bisja, podprefekt, za podpredsednika g. Ivan Mohorič, za strokovnjaka Pokrajinskega korporacijskega urada pa dr. Attilio Apollonio.

Preklic priznanja starokatoliške cerkve

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, in upošteva, da ima v Ljubljanski pokrajini svoj sedež škofijski vikariat starokatoliške cerkve, podrejen hrvatski starokatoliški škofijski kuriji v Zagrebu, ki je bil priznan z odlokom pravosodnega ministrstva bivše kraljevine Jugoslavije z dne 27. decembra 1935, št. 337, da ima ta cerkev neznačilno število vernikov, med katerimi delujejo, ker dopuščajo razporoko, zlasti v zakonskih stvareh tako, da je treba smatrati to delovanje za očitno nasprotujo- če javnemu redu, kakor ga pojmuje in uveljavlja fašistična država, in katoliškemu iz- ročitju prebivalstva Ljubljanske pokrajine:

Cl. 1. Preklicuje se priznanje starokatoliške cerkve in se njena vodeča bogoslužna občina razpušča. Na ozemlju Ljubljanske pokrajine je prepovedano javno izvrševanje starokatoliške bogoslužja.

Cl. 2. Vse dotacije iz proračunskih sred- stev države ali javnih ustanov, katere so doslej uživale starokatoliške cerkve ali njeni duhovniki, se ukinjajo.

Cl. 3. Uradnim dejanjem, ki bi jih kljub prepovedi iz člena 1. opravili duhovniki te cerkve po uveljavitvi te naredba, se v no- benem primeru ne more priznati državljenskoopravni učinek. Prav tako so neučinkovite razporočne odločbe, ki bi jih sodišče ome- njene cerkve izreklo po uveljavitvi te na- redbe. Prepoveduje se poslovalcom katerega koli verstva in stanovskim uradnikom po- ročati osebe, katerih ena je bila vezana s prejšnjim zakonom, ki ga je nato izreklo sodišče starokatoliške cerkve za razveza- nega.

Cl. 4. Kršitelji določb te naredba se ka- zujejo, če ni dejanje huje kaznivo, z zapo- rom do dveh mesecev in v denarju do 5000 lir po postopku, določenem v naredbi z dne 26. januarja 1942-XX, št. 8.

Cl. 8. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko po- krajino.

Ljubljana, 24. junija 1942-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Prenos poslovanja stanovskega brodnika na okrajne načelnike

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, glede na zakon bivšega avstro-ogrskega cesarstva z dne 7. aprila 1870, ki je veljal v bivši kraljevini

poslo stanovskega uradnika, zaradi česar je potrebno drugače poskrbeti za sestavljanje spisov in voditev stanovskih knjig:

Cl. 1. Okrajni načelniki, v ljubljanski ob- čini pa župan, so pristojni za zapis rojstev in smrti in za poroke tako oseb, ki ne pri- padajo zakonito priznani veroizpovedi ali verski družbi, kakor tudi oseb, ki pripadajo priznani veroizpovedi, za katero pa ni v Ljubljanski pokrajini verskega oblastva, upravičenega poslovati kot stanovski urad- nik.

Cl. 2. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 24. junija 1942-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Pojasnilo o kretanju ob železniških progah

V zvezi z odredbo z dne 20. junija 1942-XX, tičočo se kretanja in postajanja v globini 1 km ob železniških progah, se po- jasnjuje kakor že nedvoumno izhaja iz be- sedila naredba same, da se smejo prebi- valci hišnih skupin ali posameznih hiš, sto- ječih v globini kilometra, za katerega je prepovedano kretanje v času zatemnitve, svobodno kretati in postajati v omenje- nem pasu v dnevnih urah.

Uredba vojaških služnosti

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, smatrajoč iz var- nostnih razlogov za potrebno, da bi se smele nalagati vojaške služnosti v breme lastni- ske pravice na nepremičninah določenih pre- delov pokrajine in po zasišanju vojaškega oblastva:

Cl. 1. Lastniška pravica na nepremični- nah okrog poslopj, zgradb in vojaških na- prav vobče, potrebnih za obrambo, se sme obremeniti s služnostjo v izmeri in s sank- cijami iz naslednjih členov.

Cl. 2. Služnosti in predeli, na katerih se to ustanavljajo, se odredijo in določijo z razglasom najvišjega vojaškega poveljništva čel. razporejenih v pokrajini.

Tako služnosti praviloma ne trajajo več ko dve leti. Po preteku tega roka se lahko obnovijo. V razglasu se določijo, ali in katera znamenja se morajo na zemljišču namestiti, da se občinstvu vidno označijo s služnostjo vezani predeli. Razglas se nabije na oglasno desko občin, kjer so s služnostjo obreme- njene nepremičnine. Njegov sestavni del je geometrijski načrt zemljišča, ki se položi pri občinskih uradih teh občin in je razgjen občinstvu na vpogled. V času objave te na- redbe po odredbi katerega koli vojaškega oblastva za obstojne služnosti, ki so bile prizadetim v kateri koli obliki priobene, ostanjejo v veljavi.

Cl. 3. V členu 1. navedene služnosti se lahko nanašajo: a) na obveznost lastnika ali njegovega namestnika, da ne sme odpirati poti, kopati jarkov ali jam kakršne koli vrste, da ne sme nakupiti zemljo in druge stvari, ne postavljati električnih vodov ali vodovodov ali plinskih vodov, ne napravljati določenih nasadov ali izvajati določenih poljskih del, ne hraniti lahkovnetljivih snovi, ne imeti kovačnic ali drugih naprav z ognjiščem in z dimnikom ali brez njega;

b) na obveznost lastnika ali njegovega na- mestnika, da ne sme postaviti zidov ali po- slopij ali da jih sme postaviti samo do do- ločene višine ali zgraditi samo z določenim gradivom; c) na časovno prepoved prehaja- nja ali postajanja oseb, vozil ali živali.

Cl. 4. Vojaško oblastvo sme ob naložitvi preurediti stanje stvari, ki bi nasprotovale vojaškim potrebam na zasebni lastnini, in sicer tudi s tem, da se poslopja ali druge stavbe v celoti ali deloma porušijo. Takšne preureditve dajejo pravico do odškodnine, ki jo dočeti, če med strankami ni o tem sporazuma, po cenitvi izvedencev upravno ob- lastvo prve stopnje. Tak odločba je nepre- ključna. Prizadete stranke imajo pravico za- htevati revizijo cenitve s služnostmi ali ome- njenimi preureditvami zadetih zemljišč, če bi se zaradi njih obdaščivi donos znižal.

Cl. 5. Kršitelji določb te naredba se ka- zujejo, če dejanje ni huje kaznivo, po- upravnem postopku iz naredba z dne 26. jan- uarja 1942-XX, št. 8, v denarju do 2000 lir.

Cl. 6. Upravno oblastvo, pri katerem se vodi kazenski postopek, sme pooblastiti vo- jaško oblastvo, če to zahteva, da obnovi prejšnje stanje. Po pravnomočnosti sodbe izda vojaško oblastvo nalog za vzpostavitev, v katerem določijo rok. Če obsojenec nalogo za vzpostavitev ne uspešno v določenem ro- ku, jo izvede uradoma vojaško oblastvo ob obsojenčevih stroških. Izvršnost računa o stroških, nastalih za vzpostavitev potrdi Visoki komisar, ki odredi izterjavo preko davčnih uradov po predpisih, veljajočih za izterjevanje državnih davkov. Vsi spisi v zvezi z izvršbo so prosti vsakršnih taks in pristojbin.

Cl. 7. Ta naredba stopi v veljavo z objavo v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 24. junija 1942-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Salazar o nevtralnosti Portugalske in o novem redu, ki se uveljavlja po svetu

Lizbona, 30. junija. s. Predsednik vlade Salazar je imel po radiu govor, v katerem je predložil svojim rojakom njihove dolžno- sti in jim dal navodila za njihovo zadržan- je, pri čemer je v podrobnosti analiziral daljne in bližnje gospodarske in politične vzroke sedanje svetovne krize, ki se odraža tudi na Portugalskem.

Potrebno je, je dejal, razviti vse gospo- darske sile, da zadostimo vsem svojim go- spodarskim potrebam, ako hočemo uživati moralno neodvisnost. Gospodarska obramba je potemtakem pogoj za obrambo nacional- ne zavesti in sprito tega glavni činitelj poli- tične obrambe. Gospodarska politika vla- de se naslanja na učinkovito zaščito cen. Proizvodna cena ne vpliva nujno na ceno proizvoda, a skrivnostno gospodarske obram- be je v tem, da svojo proizvodnjo uredimo v skladu z možnimi potrošnje. Glavne ovire predstavljajo omejitve pomorskega prometa in dejstvo, da se izvz mnogih držav ni prilagodil predvojnemu merilom in sistemu angleške blokade.

V nadaljevanju svojega govora ugotavlja Salazar popolno discipliniranost in navdu- šenje, s katerima je prebivalstvo sledilo njegovim navodilom, kar je vse znatno pri- pomoglo k povečanju proizvodnje. Tudi v tem pogledu se je izkazala praktična vred- nost korporacijske organizacije, ki je še enkrat potrdila staro spoznanje, da danes ni mogoče proizvajati, trgovati in živeti iz- ven organizacij. Danes ni več posameznih industrijev in posameznih poljedelcev, temveč obstajata le industrija kot celota in poljedelstvo kot celota. V nasprotju nek- danjim pojmovanjem predstavljata danes tona premoaga ali zavoj bombaža državni in ne več zasebni problem.

Govornik je nato prešel na portugalsko nevtralnost in je izjavil: Vlada je smatra- la, da je nacionalni interes v sedanjih raz- merah najbolje zavarovan z nevtralnostjo. Sikromni odmevi vojne v naši državi so ne- kateri zavedli do tega, da so zamenjavali mir, ki bi bil dobrina za vse države, in nevtralnost, ki predstavlja položaj samo nekaterih držav. Portugalska ima svoje in- terese na morjih in celinah, kjer zahteva borba, ki se razvija ob velikih svetovnih cestah, budno straža na nekaterih nevral- gičnih točkah. Nismo varčevali z napori in žrtvami, da bi to lahko dejansko izvajali, kakor to tudi še nadalje delamo z edinim namenom, da bi naši vojaški izvršili svojo dolžnost kot budne straže. Ideja nevtralno- sti je le v toliko koristna, v kolikor služi nacionalnemu interesu in v kolikor računa tudi z možnostmi stalne prilagoditve no- vim razmeram.

V nadaljnjih izjavah je Salazar pre- šel na obrambo državnih ustanov in je omenil zmedo duhov, nastalo zaradi angli- ško-ruske zveze in sprito vznemirjenosti, ki se čuti povsod, tudi v samih tako zva- nih združenih narodih, sprito solidarnosti angleške in ameriške demokracije s sov- jetsko vlado. Vse to gotovo ne bomo nič pri-

dobili, ako bomo pred temi dejstvi zapirali oči. Tu se v podrobnosti tega vprašanja, ki je morda najbolj vznemirljivo naše dobe, ne morem spuščati, ker se želim omejiti le na to, kar smatram za neposreden interes Portugalske. Po mojem mnenju je obutek angleškega naroda, da je imun pred vsak- ldim neredom in socialno-gospodarskim be- lom, ki ga okužuje, kakor je okuževal vse Evropo po svetovni vojni do španske tra- gedije, nekoliko pretiran, ni pa dvoma, da je mnogo interesancev, ki hočejo morebitno angleško zmago spremeniti v ideolo- ško zmago, ki naj bi zopet spravila na nji- hove položaje glavne krivce evropskega ne- reda in revščine v zadnjih 20 letih. Nihče ne more resno ugotoviti, ali je ta vojna nastala z namenom, da spravi do oblasti premagane politične režime. Ako je izkuš- njava doslej kaj potrdila, potem je potrdila tole: demokracija in liberalizem sta se v zadnjem stoletju izčrpala iz dveh razlogov, ki pojasnjujeta konec in zamenjavo prejš- nih političnih in gospodarskih režimov. Predvsem sta se oropala oba svoje prave ideološke vsebine, na drugi strani pa ni- sta več ustrezala potrebam novih časov. Obutek nezadostnosti in pomanjkljivosti obstoječih ustanov v Evropi je bil tako ve- lik, da je pomagal k popolni preobrazbi političnega izgleda našega kontinenta v zadnjih letih. Iste potrebe so skoro povsod rodile enake oblike in podobne zamisli.

Naročnikom

»Jutra« in »Slovenskega Naroda«

Ponedeljska številka »Jutra« in torška številka »Slovenskega Na- roda« nista izšli.

Naročniki »Slovenskega Naroda« dobijo v zameno današnjo številko »Jutra«.

Umrla je naša ljuba starica

Marjana Perič

Pogreb bo v sredo 1. julija ob 2. uri popoldne iz kapelice sv. Jožefa na Žalah.

Ljubljana, dne 30. jun. 1942.

Družini

Perič in Golja.

Po zmagi v Afriki

Wavellova črta predra

Berlin, 30. junija. s. Nemčija je navdu- šena spritvo nove velike zmage sil ob v Afri- ki. Komaj telen dni je potekel po padcu Tobruka. Sovražnik je upal, da bodo ostanki 8. armade s pomočjo ojačenj držali utr- jene postojanke in prihranili Egiptu itali- jansko-nemško invazijo. Iluzija je bila kratkotrajna. Nekaj dni nato so kolone Osi prodirle na obširno fronto do Marsa Matruha. Angleški tisk je izjavil: Novo črto bo- mo gotovo držali. 24 ur kasneje se je upa- nje že pričelo razblinjati. Nemški in itali- janski vojaki, komentira glasilo nemških oboroženih sil, so demantirali vse sovražne predpostavke o verjetni zaustavitvi bliski- vitega napredovanja zaradi huje vročine, peščenih viharjev in popolnega pomanjka- nja vode. Z genjalno strategijo in žilavo hrabrostjo, čet, zaključuje list, smo do- segli nadaljnjo očitno zmago, ki pomeni za Angleže poraz, ki ima lahko hude posledice.

Glede vesti iz angleških virov, da se sile Osi nahajajo že 80 km vzhodno od Marsa Matruha, izjavljajo v pristojnih vojaških krogih, da teh vesti iz znanih razlogov ni mogoče potrditi niti demantirati. Glede ojačenj, ki naj bi dospela in so že dospela s Palestine in Sirije, se poudarja v pristoj- nih nemških krogih, da je malo verjetno, da bi angleškemu vrhovnemu poveljništvu uspelo transportirati znatne kontingente. Kvečjemu je mogoče, da so prišle v ogra- ženi pas Nila maloštevilne prednje straže 9. armade.

Berlin, 30. jun. u. Tudi toliko proslavljena Wavellova utrdbena črta je v vsemi utrdba- mi v Marsa Matruhu pada v roke zmago- vitim Italijanskim in nemškim četam. Sled- nje so razbile in zlomile sovražni odpor ter napredujejo nevzdržno proti vzhodu. Bedni ostanki 8. britanske armade se umikajo neprestano na vedno slabše položaje v na- di, da se bo na robu puščave svežim četam posečilo ustaviti pritiskajoči plaz.

Kakor poročajo berlinski vojaški krogi, v Londonu doslej še niso imeli poguna da bi priznali novi strahoviti poraz. Omejujejo se samo na redkobesedne in dvoumne iz- jave, ki jih izdaja glavno poveljstvo v Kai- ru in ki govore o hudih bojih na jugozha- paču in jugovzhodu Marsa Matruha. Po- ročila britanskega poveljstva se končujejo z enolično frazo, da nadaljnjih poročil še ni. Nevtralni opazovalci v Londonu pravijo, da je vest o padcu Wavellove črte izzva v v britanskih političnih krogih večji preplah kakor je zajel angleško javnost ob porazu pri Dunkerqucu. Izredno zasedanje britan- ske vlade je bilo očitno, da bi predsednik vlade podal poročilo v nevzdržnem po- ročaju v Afriki ter ga bi se morda našo kako sredstvo za ustavitve sovražnega na- predovanja.

Verjetno je, da bodo stopili na plan vsi specialisti Churchilllove propagande in da bo sam predsednik vlade stopil na čelo tej propagandi, ki naj prepreči splošen zlom britanske javnosti. Gotovo bodo storili vse mogoče, da se javnost prepriča o tem, da je bil britanski umik potreben zaradi skraj- šanja fronte. Tega sicer nihče ne verjame, toda za sedaj v Londonu nimajo pri roki boljšega izgovora. (Piccolo).

Medvedne posledice

Ankara, 30. jun. d. Padec egiptvske trdnjave Marsa Matruh s katerim so v Kai- ru računali že ob koncu tedna je povzročil v egiptski prestolnici skoraj panično razpo- loženje. Vsaokmur je postalo jasno, da se je položaj britanske obrambe s padcem te trdnjave, poslednje pred Aleksandrijo, skrajno poslabšal. Kakor se je iz egiptskih virov izvedelo, da tudi v britanskih voja- ških krogih računajo z vsemi nedoglednimi posledicami, ki jih mora dovesti s seboj ta poraz. Neki nevtralni opazovalec, ki je do- spel iz Kai-ru v Ankaru, poroča, da je v egiptski prestolnici zavladala silna zmeda.

Vse ceste in poti, ki vodijo iz pokrajni ležečih v delti reke Nila proti notranjščin Egipta, so docela zatrpane od bežečega prebivalstva. Za silo se promet vzdržuje samo še na glavnih cestah, kjer si britanske vojaške patrulje prizadevajo zadržati be- gunske val ter ohraniti ceste proste za bri- tanske vojaške transporte.

Pri Pantelerji potopljen avstralski rušilec

Rim, 30. junija. s. Uradno so objavili v Melbourne, da je bil v teku hudih borb z letalsko-pomorski bitki pri Panteleriji

potopljen 15. junija rušilec »Nestor«, ki je spremljal angleški konvoj. Rušilci raz- reda »Nestor« izpodrivajo 1690 ton, imajo 183 mož posadke in hitrost 36 vozlov. Oboroženi so s 6 po 120 mm topovi, s 4 po 40 mm protiletalskimi topovi, 8 strojnica- mi in 10 torpednimi cevmi.

Očitki v ameriškem senatu proti Angliji

Buenos Aires, 30. jun. s. V ameriškem senatu je bila živahna razprava o angli- ških in ameriških porazih na vseh bojiščih. Posebno ostre kritike so senatorji izrekli na naslov Anglije in je senator Ellmvert celo zahteval, naj bi Roosevelt osebno pre- zvel splošno vojaško in politično vodstvo v tej vojni proti silam trojnega pakta. Sena- tor je nadalje označil potek podmorniš- ke vojne ob ameriški obali na Atlantiku kot sramoto za anglosaško orožje in je ob- toževal Anglijo apatičnosti ali vsaj nespo- sobnosti ter je med drugim zahteval, naj bi ameriške čete takoj zasedle posamezne važnejše točke britanskega imperija, ki so neposredno ogrožene.

Uničevanje sovražnega brodoma in letalstva

Berlin, 30. junija. s. Kakor se doznavi iz pristojnega vira sta nemška vojna morna- rica in letalstvo potopili od pričetka vojne do danes okrog 19 milijonov ton sovražnega brodoma. Od mesca junija je bilo potopljeno 800.000 ton. Od decembra 1941 so japonske in italijanske oborožene sile uni- čile 2 milijona in pol ton. Od decembra 1941 do junija 1942 so sile trojnega pakta po- tile nad 6 milijonov in pol ton sovražnega brodoma, to je povprečno en milijon ton me- sečno. Iz Tokia so nedavno javili, da so An- glosasi med decembrom in junijem izgubili 5.000 letal. Po tej dobi so Angleži izgubili v Evropi in Afriki 3.000, Sovjeti pa nadalj- njih 4.000 letal. Tako so zavezniki med de- cembrom in junijem izgubili skupno 12.000 letal.

Ponesrečeni poskusi izkrcanja na Kerču

Berlin, 30. jun. d. Iz vrhovnega nemške- ga vojnega poveljništva javljajo, da je v noči po soboti poizkušala četvorica sov- jetskih transportnih ladij pod zaščito umetne megle zapuati proti severni obali polotoka Kerča. Sovražnikovo brodeve- je pa je bilo pravočasno opaženo od nemških patrulj ter nato od nemškega topništva prisiljeno k umiku. Nobeni sovražni trans- portni ladji se ni posrečilo doseči obale. Naslednjo noč, to je med nedeljo in pone- deljkom, je neugotovljeno število sovjet- skih transportnih ladij spet poskušalo pri- stati ob obali med Berdjskimom in Ma- riupolom. Po kratkem topniškem streljanju je bila skupina sovražnega brodoma raz- kropljena in prisiljena k umiku.

Občutno pomanjkanje kavčuka v Angliji

Stockholm, 27. jun. s. Londonski listi ob- javljajo značilen poziv prebivalstvu, ki ga je izdalo ministristvo za prehrano. Poziv pravi med drugim: Oborožene sile nujno potrebujejo kavčuk. Sovražnik se je po- lastil 50 odstotkov svetovnih zalog narav- nega kavčuka. Sleherni košček te surovine, ki se nahaja v državi, mora biti odslej iz- koriščen samo v vojno-industrijske na- mene.

Japonske podmornice ob avstralski obali

Sanghai, 27. jun. d. Iz Melbourne jav- ljajo, da so prispeli v neko avstralsko luko preživeli mornarji nekega zavezniškega to- vornega parnika, ki ga je na Them Ocu- ana torpedirala japonska podmornica. Z ladje

Kronika

Svilene kokone začno zbirati v Italiji vsako leto v drugem tednu junija. Tudi letos je žetev prav izdatna. Murve je bilo letos dovolj na razpolago, zato pričakujejo, da bo letošnja žetev kokonov daleč presegla lansko, ki je bila dosti skromna. Nakupna cena za 1 kg kokonov je 25 lir in se izplača takoj po dobavi. Za 1 kg svile je potrebnih 10 kg kokonov. Kmetom je objavljeno, da bodo naknadno prešli še naplačila, če bo nadaljnja prodaja svilenih kokonov industriji vrgla kakšne previške.

• Dvojno žetev na Madžarskem. Nemška narodnostna skupina na Madžarskem objavlja razglas, v katerem pravi, da v vojni dobi ne zadostuje ena sama žetev za prehrano ljudi in živine. Člani nemške narodnostne skupine so pozvani, naj takoj po žetvi obdelajo strnišča in posejajo ali posadijo vse tisto, kar lahko še letos izdatno obroditi.

• Smrt znanega nemškega letalca. Po svoji 99. letnici zmagi se višji narednik Leopold Steinhilber ni več vrnil na oporišče. Bil je doma z Dunaja in star 24 let. Med drugim je bil odlikovan s hrastovim križcem k viteškemu križu reda železnega križca. 16. t. m. se je podal v borbo z boljševiskimi lovskimi letali. Tovariši pravijo, da je sestrelil tri nasprotnike, potem pa je bil sam zadel in je strmoglavil na tla. Naknadno mu je Adolf Hitler podelil meče k hrastovemu listu.

• Tri žrtve strela. Medtem ko imamo pri nas letos mirno ozračje, poročajo iz raznih drugih evropskih pokrajin o nevihtah s strela. Prihajajo tudi poročila o vedno novih žrtvah strela. Na Valdavaški planjavi pri Kasellu je te dni nastala nenadna nevihta. Trije pastirski, stari po 13 let, so brž pokiskali zavetja v neki kolibi. Naenkrat je treslo ravno v to kolibo. Vsi trije dečki so obežali mrtvi, vrhu tega so trupla zoglenela v pogoreli kolibi.

• Telesne vaje pospešujejo človeško rast. Na Švedskem so dognali pri naborih, da se je v teku poslednjega polstoletja povečala povprečna moška rast od 1696 m na 1744 m. Mladina bolj raste odkar posvečajo vzojtelji več pozornosti mladinskega ljudskega sportu in telovadbi. Švedska ugotovitve ni osamljena. Isto potrjujejo tudi v drugih državah, kjer vsa zadržila leta spoznavajo, da telovadba in sport vplivata na boljši razvoj in na rast mladine.

• Cerkevni stolp se je sesul. Ob cerkvi v Loslavi v Nemčiji je stal stolp, star kakih 80 let, ki je zadnje čase kazal različne nevarne razpoke. Gradbeniki so ugotovili, da ima prebivalci temelj in da ga je treba podreti. Preden pa so se zidari lotili dela, se je stolp začel iz neznanih vzrokov mlati in se je sesul s silnim trščem. Dve stanovanji v sosednji hiši sta bili zelo poškodovani. Bila pa je vsa sreča, da ruševine niso nikogar ubile.

• Smrtna obsodba je bila izvršena. Poročilo smo, da je bil pri Padovi prijeto zloglasni vlomilec Valter Lüdike, ki je v neki vili v Dahlewu pri Berlinu unoril in oropal dve ženski, mater in hčer. Takoj potem, ko so ga prepeljali v Italijo v Berlin, je bil postavljen pred posebno sodišče, ki ga je obsodilo na smrt. Smrtna obsodba je bila izvršena pretekli petek. Obsodilni so mu glavni.

• Židje izločeni iz madžarske vojaške službe. Madžarski parlament je soglasno sprejel predlog zakona, ki določa, da so židje poslej izločeni iz vojaške službe z orožjem.

• Pet sto metrov globoko je padel. Nova planinska nesreča se je primerila na neki gori nad Admontom. Čez skale sta plezala uradni sluga Albert Bauman in njegov tovariš Franc Prokosh. Pri plezanju sta se menjavala v vodstvu. Vsak izmed njih je dvakrat omahnil, vendar ga je tovariš s pravilnim zavarovanjem rešil. V steni sta bila že ob 6. zjutraj. Ko sta zvečer proti 20. uri že domala premagala steno, je Baumannu tretjič spodrsnilo. Tokrat ga vrvi ni več obdržala, marveč se je utrgala in je nesrečnik izgubil pred očmi svojega tovariša v 500 m globokem prepadu. Prokoshu ni preostalo nič drugega, kakor da se je zavaroval v steni in prebil noč na ozki polici. Vso noč je klical na pomoč, toda nihče ga ni čul. Šele po 3. uri zjutraj je z napornim poslednjih sil tvegaj sestop, ki se mu je posrečil. Ob 9. je prišel ves izčrpan k orožnikom v Admontu in jih je obvestil o nesreči. Reševalci so nato ves dan iskali ponesrečenega Baumanna. Našli so ga šele naslednji dan.

• Dragocen zaklad v žlezočnem morskem pesu. Na obali Ekvadorja so imeli ribiči nedavno srečen lov. Dolgo časa so se borili z velikim morskim psom. Ko so ga nazadnje

le pobili in zveklili na kopno ter ga odprli, so našli v njem dragocen zaklad: krasno kaseto, v kateri je bila dragocena biserna ogrlica in še nekaj izredno lepih dragotin. Je res velika uganka, kje je morški požur pogoltnil dragocen zaklad? V ostalem pa je glavno, da so dragotine prišle iz morja v roke revnih ribičev.

• Gad je pičil. Večkrat poročajo z dežele, da je koga pičil gad. Pravilno se glas, da je ugriznil ali vsakal. A naj bi se bilo pri običajni besedi Napačno je samo, če pravijo poročila, da je gad koga pičil v nižinski legi, ki je na Dolenjskem. O tem nam piše neki znan prijatelj prirode: Na Dolenjskem sploh ni gadov, ako morda ne samotari kateri na Kumu, a videl ga še nihče ni. Pač pa so na Dolenjskem modrasli. Pokojni vseučilski profesor dr. Alfred Šerko se je bavil z našimi plazilci tako temeljito, kakor pred njim še nobeden Slovencec. On je opisal s slikami pred leti vse pri nas živeče kače in je razložil povedal, da živi gad šele v višinah nad 1000 m. Pri nas je torej le modras, ki pa je seveda enako nevarna strupenjača. Našli ljudje mislijo, da ima modras vedno kožnat rožiček na glavi. Toda rožiček imajo le stari samci.

IZ LJUBLJANE

u— Sadež je treba zjutraj obirati. Z isto vrnemo, s katero vsakdo obdeluje svoj kos zemlje, je treba tudi pospraviti vse pridelek. Nekje čitamo nasvet: »Nabirajte sadeže zjutraj! Zvečer ni dobro pospravljati, ker so rastline po dnevni vročini večji del ovele in medle. Zato nabirimo rajši zgodaj vese, kar potrebujemo za ves dan. Jutranji hlad in rosa dasta najbolj svežo in zato najokusnejšo zelenjavo in solato. Vsak dan naj se pobere samo toliko, kolikor je potrebno čez dan. Napačno je pospravljati zalogo, kajti prednost slastne pridelave je samo v tem, da pobereimo iz zemlje vse sveže in s tem posebno bogato na vitaminih. Tudi je važno, da pospravljamo pravočasno, torej takrat, ko je rastlina najbolj pripravna za uživanje in tako zrela, da lahko govorimo o popolni izrabi zemlje. Vabljivo gledajo na primer prve redkvice iz zemlje, pa vseeno kaže počakati, da se primerno podebele. Predolgo jih pa tudi ne smemo pustiti v zemlji, ker olesene. Isto velja za solato, za solčve in zelje vseh vrst. Samo pravočasno pobiranje rastlin jamči za popolno izrabo in nas varuje razočaranja glede okusa. Nizki fižol obiramo rajši večkrat v manjših množinah, ker je plodonosnejši, če ga večkrat obiramo. Prezrele rastline odtegnjejo zemlji preveč moči. Razumljivo, da se naj vsi zreli sadeži pospravljajo previdno, ne da bi se korenine izruvale ali omajale.

u— Drž. učiteljske v Ljubljani. Ravnateljstvo drž. učiteljske v Ljubljani sporoča, da je svojo pisarno preselilo dne 27. junija v Marijanišče, Poljanska cesta 28. — Ravnatelj.

u— Nov grob. Po težki mučni bolezni je za vedno zapustil svoje železniški uslužbenec v pokouju g. Ivan Bajec. Na zadnji poti bodo blagoga pokojnika spremlili v sredo ob 15. iz kapele sv. Andreja na Žalah na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Njegovim svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Deč in sonce sta se menjaje vrstila med prazniki. Pusto oblačno vreme od sobotnega popoldneva se je raztegnilo tudi na nedeljo popoldne. Proti popoldnevu pa je sonce razglo oblake in je vse do večera toplo pregrevalo. Ponoči je za spremembo spet nekoliko deževalo, na praznik pa je večji del dneva sijalo sonce. Noč je bila meglena in ko je zjutraj posijalo sonce, je bilo nebo brezoblačno. Dežja je zaenkrat dovolj, zato bo gotovo vsem ustrezno, če bo vedro vreme trajalo še nekaj dni.

IZLETI

Tik pred odhodom vlaka je prišel potnik k blagajni in zaklical: »Dajte mi vozni listek!«

»Kam, prosim?« je vprašal blagajnik.

»V roke vendar, ampak hitro, da mi vlak ne odide!«

Natakar: »Želite, gospod, nož za sadje?«

Gost: »Da, prosim, in prinesite zraven še samokres, da pokončam črve!«

»Sofer, koliko zahtevate do postaje?«

»35 lir.«

»Hvala, sedaj vsaj vem, koliko si bom prištejal, ker sem itak namenjen peš.«

Z Gorenjskega

Govorniki dnevi. Prva posvetovanja v nemški delavski fronti so se pričela včeraj na Gorenjskem, in sicer so bila dopoldne pri krajevnem vodstvu v Škofji Loki, popoldne pa pri krajevnem vodstvu nemške delavske fronte na Jesenicah.

Novo filmsko gledališče v Radovljici je te dni izročil okrožni vodja dr. Hochstetner svojemu namenu. V nagovoru je rekel, da je nemška tvorna sila omogočila prezidavo bivšega telovadnega doma v novi kino in to sredi vojne, ko nemška tvorna sila še narašča. Sledil je najnovejši zvočni film o sestanku Adolfa Hitlerja in finskega maršala Mannerheima, nakar so uprizorili neki dunajski film. Zvočna aparatura je zadovoljiva.

V Kranjski gori je ustanovila novo otroško skupino okrožna voditeljica Claris pl. Aichelburg. V službo je bila uvedena krajevna ženska voditeljica Marija Lesiakova. Najvišji otroški skupini pa sta na Koprivniku in v Gorjušah, ki štejeta 58 otrok. Tudi te dve skupini je obiskala okrožna otroška voditeljica. Obe skupini vodi ga. Francka Stergarjeva.

Na Jesenicah je bil sklican zbor vseh, ki so zaposleni v jeseniških obratih. Delavski okrožni načelnik Steinacker je razlagal namen nemške delavske fronte in je rekel, da se morajo narodbe šefa civilne uprave brezpogojno in najstrožje upoštevati. Kdor si o čem ni na jasnem, se lahko v vprašanih delavskega prava in socialne politike obrne na upravo posvetovalnico pri krajevnem vodstvu. Na koncu je rekel, da je v dosedajšnji totalni vojni tudi za Gorenjce samo ena odločitev, zato morajo zvišati stoji storitve.

V Medvodah je bilo prvo šolanje novomenovanih blokovnih voditeljev. Vežbali so se v šoli na Preski. Vsa medvodska krajevna skupina je razdeljena na štiri celice in 30 blokov. Krajevni skupinski vodja Schwarz je novim blokovnim voditeljem razlagal njihove naloge.

V Kranju je bil od 8. do 18. junija prvi bolničarski tečaj za žene in dekle. Poučevala jih je zaščitna sestra Liza Krügerjeva. Prejela so diplomu. Na koncu je krajevnega šolskega voditelja Horakova priredila svečano uro v Domu stranke.

Na Golniku se je vse uslužbenstvo bolnišnice zbralo v okrašenih dvoranah k apelu. Šef-zdravnik dr. Samonjg je govoril o nemški delavski fronti. Obratovodja Franz pa o narodno-socialistični stranki. Na koncu je okrožni vodja Piltz rekel, da mora biti stranka na Gorenjskem porok za izvršitev volje Adolfa Hitlerja in da morajo vsi voditelji dosledno ravnati po narodno-socialističnih načelih. Upravnik bolnišnice Tscheplack je še posebej sklicval svoje sodelavce in jim govoril o nalogah in dolžnostih. — Vlado svetnik Ernst, poveljnik carske obmejne straže v Kranju, je s carsko godbo obiskal ranjence na Golniku. Medtem ko je godba koncertirala v parku, je Ernst razdelil ranjencem darila.

S Spodnje Štajerske

Zaščita nemške žetve. Nemški listi objavljajo navodila za letošnjo žetev in pravijo: Borba nemškega naroda za svobodno prehrano zahteva da so vse prebivalstvo zanimaja za zaščito letošnje žetve. Državni policijski šef je zato odredil, da je treba pravočasno odstraniti vsako nevarnost, ki bi ogrozila žetev. Zato je treba pred žetvijo pregledati mlatinske in vse ostale stroje, Veslo, ki ima kmetijo z žitom, hrano, krmo, slamo in podobnim, nadalje tisti, ki ima njive z žitom ali travniki s senom in slamo, pa javno uporablja ogenj ali svečavo ter lahkomiščno zametava gorče vžgalice in s tem povzroča nevarnost požara, mora biti takoj ovaren. Ker je v času žetve premla nadzorstva nad otroki, je treba ponovno opozoriti, da vžgalice, prižigalniki in leče ne spadajo v otroške roke. S pomočjo žetvenih otroških vrtev in podobnih ustanov je treba temu odpomoči. Nadalje so objavljena navodila, kako je treba pametno uporabljati in shranjevati gorivo za stroje. Ker so marsikdo nameščene tuje moči, mora domače prebivalstvo z dobrim vzgledom prednjeti.

Nesreče. Franc Grossmann, nameščene mariborskega mestnega avtobusnega podjetja, se je ponesrečil na vožnji s tovornim avtom. Ko mu je počila pnevmatika, je hotel popraviti kolo dvigalo pa je izpodneslo in zdrobil levico. Najbrž mu jo bodo morali odrezati. — Kmet Adolf Ločičnik iz Št. Ilje pri Volenu je gasil apno. Nenadno mu je izpodrsnilo in je padel v apnenico. Ožgani ima obe nogi do kolen. — Na Zgorjnih Ponikvi je padla Ana Gorjupova iz Celja s kolesa in se hudo poškodovala na desni nogi. — 19letni kmetijski sin Jože Lorber iz

sto in Dolenjske pogubonosni, se je razbil ob trdnih zidih Mehovskega gradu. Mehovo je stalo trdem na svojem mestu in je kljubovalo vsem sovražnim zaletom. Kar je dobilo še enega sovražnika, — tlačana. Cesar ni zmogla kriva turška sablja, je zmogla trda pest dolenjskega kmeta.

Dne 17. maja 1515 je množica razjarjenih kmetov zavzela grad in oglavila graščaka Baltazarja Mindorfskega, ki se je bil 17. februarja 1507 naselil tu, njegovega brata Nikolaja, oskrbnika Gasperja Werneckerja, Maks Kliškega in še šestnajst na gradu zbranih plemičev. Trupla so zmage pijani puntarji pometali preko zidu. Vprico graščakinje, katero so nato razsekali, so zadavili njena sinova. le hčerko je rešila stara zvesta pestunja.

Po uporu se omenja na tem gradu kot oskrbnik Ivan Pichler, ki je bil v času in vplivna osebnost na Kranjskem. Proslavil se je tudi v bitki s Turki ob Kolpi leta 1528. Leta 1540. se je naselil na Mehovem neid Pühler, a že po osmih letih je umrl. Slednjik preide Mehovo po dolgih stoletjih spet v roke slavne rodovine Mehovskih; leta 1554. se omenja kot lastnik tega gradu poslednji Mehovec, Konstantin. Z njim izgine slavni rod s površja zemlje.

Za časa reformacije je gospodaril na Mehovem baron Ivan Lenkovič velik dobrotnik frančiškanske samostana v Novem mestu. Bil je z stare hrvaške rodovine, ki se je bila proslavila v bojih s Turki in postala silo bogata. Dne 22. junija 1569 je umrl in pokopan je v novomeški frančiškanski cerkvi.

Leta 1600. postane lastnik Mehovega baron Karel Jurič, kateremu so se dve leti kasneje pri podgorški kmetje. Ta je pozval na pomoč 100 uskokov, toda uporniki so jih deloma pobili, deloma razpršili. Ali

so zasedli grad, ali ne — o tem nam kronika ne poroča.

V Valvasorjevem času je bilo Mehovo v rokah bogatega grofa Ernesta Paradajzjarja, ki ga je kupil od cesarja Ferdinanda II. po kupni pogodbi s dnem 2. januarja 1622. Paradajzjarji so bili zelo bogati in so posojali denar obubožanim Novomeščanom, ki so jih takrat trle razne nesreče. Meščani so o tem poročali deželnemu vicedomu in Paradajzjarji so si s tem pridobili še večji sloves v deželi.

Leta 1631. pa prične Josip Ernest Paradajzar zidati dobro uro od Mehovega, a globoko pod njim graščino Rupert vrh; zidanje je dovršil njegov brat Jurij židala leta 1657. To je bila podlaga za obdelovane gošče, ki je imela takrat mnogo gozda in divjadi.

Po Paradajzjarjih so dobivali Mehovo s Rupert vrhom v zastavo razni posestniki, dokler ne preide leta 1726. v last cistercijskega samostana pri Kostanjevici. Ko pa je dal cesar Jožef II. zapreti samostane, sta grača postala last verskega sklada, ki ju je v 19. stoletju prodal.

Mehovo je nekako pred 200 leti postalo žrtev požara in ostalo razvalina.

Danes je Mehovo Novomeščanom precej priljubljena izletna točka, ki poplaja vsakega izletnika s krasnim razgledom po vsem Dolenjskem in po Alpah.

Podaj sem kratek pregled zgodovine staroslavne Mehovskega gradu in poudarjam, da so dolenjski gradovi, nekdanji tako slavni in močni, a danes pozabljeni in zapuščen, kljub svoji divji romantiki, igrali v preteklosti tako važno in veliko vlogo v obrambi dežele, da so vredni omembe, čim večje pažnje je raziskovalci, saj hranijo za svoji silni, debelimi zidovi toliko zgodovinskih znamenitosti.

Cenjenim naročnikom in čitateljem!

Urad na kontrolo cen pri Visokem komisariatu je z odlokom št. VIII 1450/3 z dne 25. junija 1942-XX odobril nove cene za ljubljanske dnevnike. »Za »Jutro« bo ob 1. Julija dalje značala

NABOČNINA 18.— LIR NA MESEEC,
PODBOČNINA 80 CENT. ZA IZVOD.

Vse doslej je bila naročnina »Jutrac« enaka kakor pred vojno, cena v podrobni prodaji pa celo nižja od predvojnne. Zato smo prepričani, da nam novih cen ni treba šele utemeljevati, in trdno upamo, da nam bodo naročniki in čitatelji ostali zvesti tudi v bodoče.

»JUTRO«

Sainico je padel pri kamotjskem delu in si zlomil desno roko. — 63letna Terezija Zorko iz Gačnice je padla 4 m globoko s parne in obežala s hudimi notranjimi poškodbami. — 51letni pomožni delavec Janez Trampuš je padel s poštnega voza pod kolesa in ima zlasti nogo hudo poškodovano. — 21letni ključavničar Anton Knehtl, zaposlen v Mariboru, je prišel z obema rokama v stroj. Dva prsta mu je odsekalo, pa tudi sicer ima roki občutno poškodovani.

Putj dobi mladinski počitniški dom. Putjski grad so preuodili za prvi mladinski počitniški dom na Spodnjem Štajerskem. Preteklo soboto ob 17. so ga slovesno izročili svojemu namenu. V bivšem pisarniškem poslopiju na južni strani znanega grajskega dvorišča so uredili pet sob za dnevno bivanje in za spalnice. Tu je prostora za 30 potujočih dijakov. Listi pravijo, da je prvi počitniški dom na Spodnjem Štajerskem že zato zelo pomemben, ker bodo potujoči dijaki lahko spoznavali putjsko domovino in novi nemški značaj putjske pokrajine s Halozami in Slovenskimi goricami.

Predavanja. V Slovenski Bistrici je včeraj, v torek, predaval Aleksander Starke. Predaval je razne vesele stvari s geslom: Svobodno pot v Celje. Povabil ga je Heimabund. — V Studenci na dravi, v sredo, predaval Leopold Florian o snovi: Nemški vojski spoznavajo Sovjetsko zvezo. Predaval bo različne slike.

Zborovanje mladih učiteljev iz konjskega, slovenjegraškega in ruškega okoliša je bilo te dni v Poljčanah. Mlade učitelje in učiteljice, ki še nimajo učiteljskega izpita, je poslednjič v letošnjem šolskem letu sklical šolski svetnik Schneider. Imeli so dve uri pouka na poljšanski šoli, da so se vežbali za izpit, priredili pa so tudi vsaki večer.

Zamenjalnica čevljev v Putju je bila ustanovljena po mariborskem vzgledu. Matere lahko zamenjajo čevlje, ki so postali njihovi otrokom premahjni in jih lahko nosijo drugi otroci. Čevlje lahko zamenjujejo vsako sredo od 15. do 17. ure v Minoritski ulici št. 8. Tu tudi lahko dobijo potrebne nasvete za otroško vzgojo.

Želje in pritožbe. Zvezni vodja Heimabunda Franc Steindl je začel sprejemati želje in pritožbe. Pretekli ponedeljek je od 7. do 19. ure sprejel prebivalce iz Spodnje Štajerske. Ni pa bilo dopustno iznašati stanovanjskih zadev ali kakih pozdravnih govorov.

O prehrani Spodnjega Štajerskega je obširno razpravljali štabni vodja Nitsche na uradnem zborovanju mariborskega pedagoškega okrožja. V službo je bil uveden nov okrožni kmetijski voditelj. Posamezni krajevni voditelji so poročali o dosedanjem delu, nakar so dobili nova navodila.

Mladinsko zborovanje je bilo 27. in 28. junija v Mariboru. Nastopile so dekliske pevске družbe in mladinske godbe iz raznih spodnještajerskih krajev. V soboto so pričele tekmovalni fanfare, nakar je bila serenada v mariborskem gradu. Nastopila sta mariborski mladinski orkester in mladinski pevski zbor. Sledile so še pevске tekme mladenk. V nedeljo popoldne je bila slavnostna prireditev v parku, dečki in dekliski oddelki so plesali, prepevali in igrali.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Sodnik: »Ali ste otenjeni?«

Potepuh: »Sem, toda jaz in žena spiva vsak zase, dokler se občina končno ne odloči, da postavi v park klopi za dve osebi!«

Slavni potovalec je ležal v bolnici. Sestra mu je izmerila temperaturo in dejala: »Štideset stopenj!«

»Severne ali južne širine?« je vprašal raziskovalec.

Natakar je prinesel gostu limonado. Gost ga je opomnil, da ni zraven slame.

Natakar: »Prosim lepo, počakajte malo. Trenutno so vse zavzete.«

Radio Ljubljana

SREDA, 1. JULIJA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in napetvi; v odmoru (8.00) napoved časa. 8.15: Prošla v italijanski. 12.15: Kmečki trio. 12.40: Trio Ambrosiano. 13.00: napoved časa; poročila v italijanski. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboževanih Sil v slovenščini. 13.17: Koncert Adamičevega orkestra. 14.00: Poročila v italijanski. 14.15: Pisana glasba. 14.30: Koncert kitarista Karla Hladkega. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Operna glasba. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Operna glasba. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Operna glasba. 21.15: Koncert violinista A. Dermelja, pri klavirju M. Lipovšek. 21.45: Nastop novih pevcev v okviru pripravljalnega tečaja za radijsko petje. Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza, orkester pesmi pa dirigent Angelini. 22.45: Poročila v italijanski.

Mali oglasi

Prodaj
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 2.—

Posest
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 3.—

Perzijska preproga
stara 4.50x2.80, naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 8663-6

Zimo za modroce
vseh kvalitet, kupite najugodnejše pri »Zima«, Jager Milan. Prva ljubljanska mehanska predilnica čiste, trgovina Sv. Petra cesta 17, tel. 20-42, predilnica Pužine, tel. 20-45. J-102-6

Službe išče
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 3.—

Mesto postrežnice
dvakrat tedensko ali več dan, 16cm. Poudarje na ogl. odd. Jutra pod »Pridna, urna«. 8713-2

Kuharica
samostojna, ki bi opravljala tudi druga dela, želi službo k mali družini. Poudarje na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva 48«. 8712-2

Kupim
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 2.—

Krojaške odpadke
vojnene in bombažne, pletilske, ker. sivilske odreže, kakor vse tekstilne odpadke kupuje: Gerkman, Hrenova ul. 8. J-99-M

Pokništvo
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 3.—

Elegantno spalnico
iz orohove korenine, strokovno izdelano, poceni prodaj. Pokništvo Gluhak, Florjanska 19. 8703-12

Oblacila
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 3.—

Kupim
stimsko sukcnjico in čevlje za šest let starega dečka. Poudarje na ogl. odd. Jutra pod »Dobro obranjenost«. 8706-13

Knjige
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 3.—

Prodaj
Illustr. Zeitung 1927-28. Osterr. Illustr. Zeitung 1909-11. Ill. Welt. Dom i svijet 1922-23 in druge. Zelemakar, Marjini trg. 8717-8

Lokali
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 3.—

Lokal
v centru mesta, obstoječ in 4 prostorov na dvorišču, primeren za trgovino in delavnico, čim večje pažnje je raziskovalci, saj hranijo za svoji silni, debelimi zidovi toliko zgodovinskih znamenitosti.

Izguljeno
Beseda L.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za štiro L. 3.—

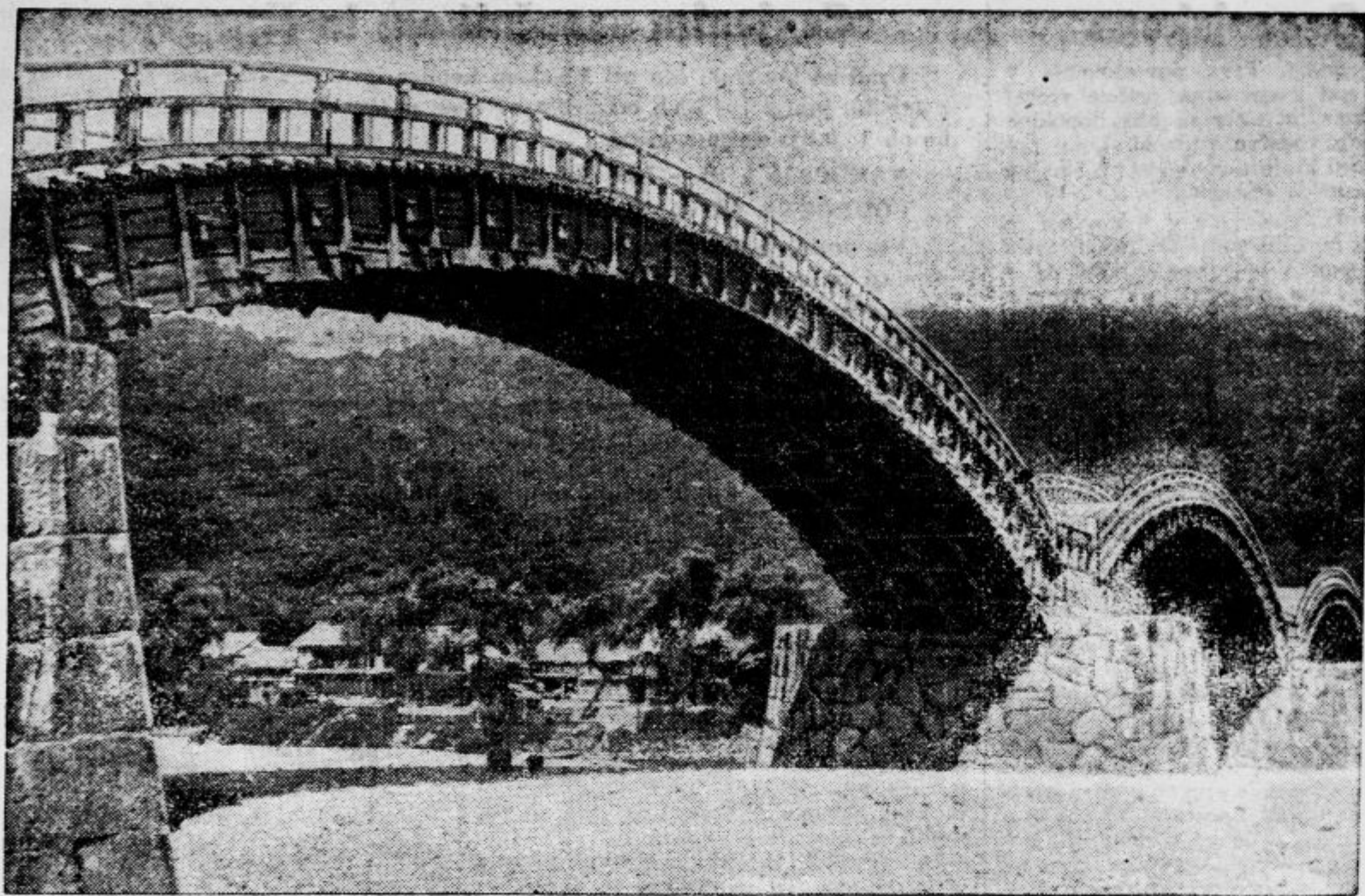
Izgubila se je
torbica s oblačilnimi in krušnimi nakupnicami pri mesarici stojnici Črničev. Najditelja se naproša, da jo odda proti visoki nagradi na naslov: Črničev Stanko Kapitalska 11. 8718-2

„Stoji tam Mehovski grad, oj stoji...“

Novomeščanom je že znan, a drugim? Mnogi niti ne vedo, kakšno slavno preteklost ima ta, danes skoraj popolnoma podrti grad in kakšnega velikega pomena je bil za Novo mesto. Ravno zato sem se namenil napisati ta članek in seznaniti našo javnost s tem, nekako tako slavim gradom, poznanim daleč na okoli, ki pa zdaj pozabljen čaka konca, sredi bujnega zelenja tam gori visoko na Gorjancah.

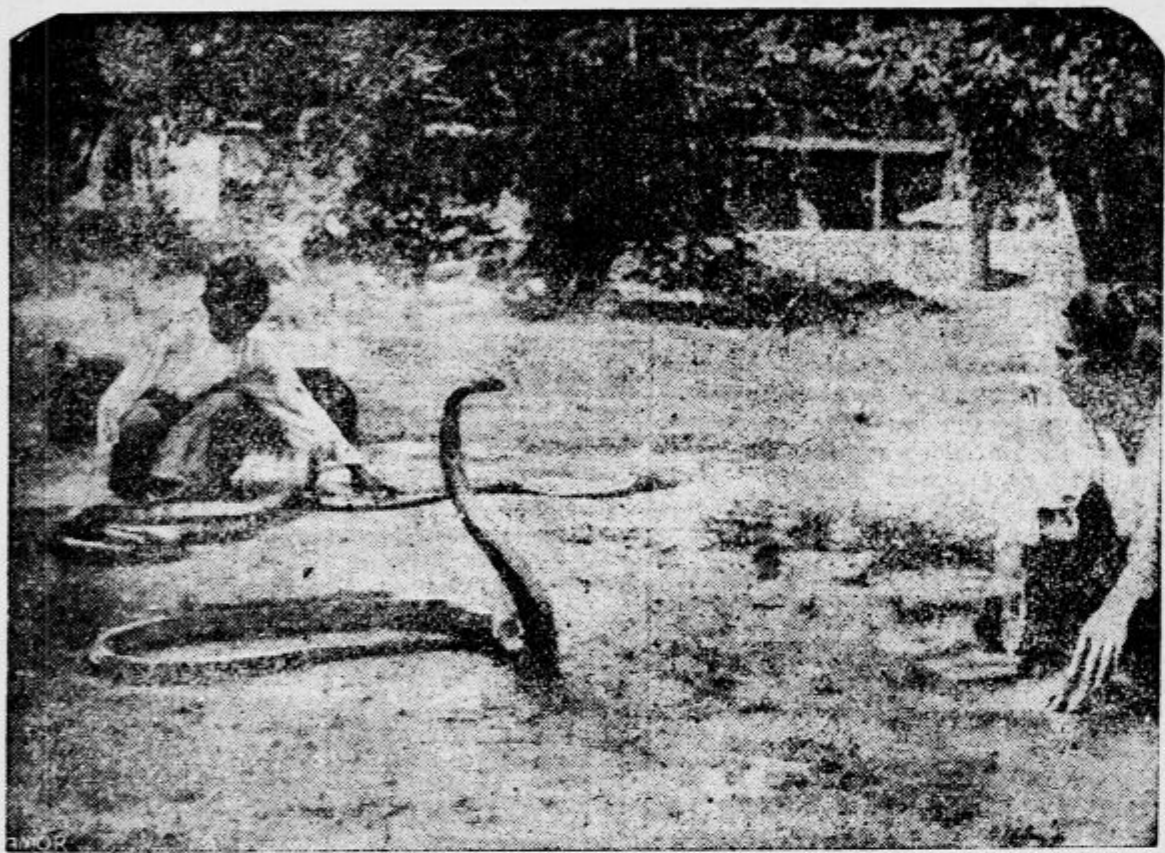
Mehovo je eden izmed najstarejših dolenjskih gradov. Leži 571 m nad morjem, na vrhu visoke in strme gore, istega imena, ki vzbuja pozornost zaradi nenavadne oblike stožca. Od Novega mesta je oddaljen le 8 km zračne črte, dočim je po metlički cesti, od katere leži

O japonski gradbeni umetnosti nam poleg drugih znamenitih zgradb pričajo zlasti mostovi. Ta je bil zgrajen v 17. stoletju in služi še danes.

Kačje sestre v Birmi

Tri metre dolga kobra pleče na ukaz Ma Hype

Skoraj povsod v Orientu je doma umetnost krotevja, zagovarjanja in zaklinjanja kač. Največ teh krotilec je pa v Indiji, Birmi in na Malajskem otočju. Vsi veliki plazilci, ki jim ljudska vera pripisuje hipnotično moč, veljajo tod za bolj ali manj nadnaravna bitja. Zaradi tega igrajo tudi v verstvih in v mistični simboliki dokaj važno vlogo. Češčenje samih kač je visoko razvito, razen tega pa se še marsikaka druga božanska bitja upodabljajo v njih obliki.

različnimi barvami, razen enega, ki ostane tak, kakor se je skuhal. Nato izreže čarovnik iz papirja kače, ki jih enako pobarva kakor riž in potem na palčice nasajene natakne poleg enakobarvnih kupčkov riža. Ko je vse lepo razpostavljeno, začne žebirati nerazumljive zahteve, nazadnje pa pograbi kupčke riža in jih siloma zažene skozi vrata. Če sreča nanese, da priteče baš ta čas mimo pes, ki riž požre, potem je zakletev uspeša in družina se lahko brez skrbi povrne. No, domači so že toliko pametni, da v pravem času pripravijo kakšno ščeno, ki ga ta ali oni prijatelj na dano znamenje spusti izza vogala.

NIVA IN MIKI

S strmečo zavzetnostjo je pes gledal tovarša, ko se je jel vzpenjati na visok topol. Miki je bil že videl verivce, da so plezale po drevju, kakor je bil videl ptice, da letajo, toda ob Nivovem početju mu je zastala sapa; in šele ko se je medvedek zložno vgnedil na neki vejni rogovili, je dal svojim čuvstvom duška. Najprej je nejevolno zavilil, nato je poduhal drevo pri zmojzu in poskusil storiti po Nivovem zgledu. Takojšnji padec na hrbet ga je prepračil, da je v njuni družini prednost plezanja na drevesa pridržana Nivi.

z budnimi očmi in dvignjenimi uhlji zleknen ležal na trebuhu, je postal mali psiček odrasel pes. Sam pač ni mogel vedeti, da je bil njegov oče, mackenzijec Hela, najboljši lovski pes v vsej little-foxski okolici in je bil brez pomoči podrl velikega sevednega jelena. Vedel ni, a čutil je, po neugnanem, oblastnem klicu, ki ga je vabil. Prestrzel ga je in ga željno poslušal v mnogoglasnem šumu gošče, in tako se je zgodilo, da je njegov napeti sluh ujel klavrno in enolično klockanje ježevca Kavuka.

Sele zdaj je Miki opazil Iskonazo, ježevčevu mlado tovarišico, ki je ta mah nedaleč od Kavuka boječe stopila iz gošče. Kavukove stare kosti še niso bile varne pred romantičnimi izkušnjavami, in tudi to pot je jel neutegoma razkazovati svoje lepo, gidalinovo vedenje. Prišel je z nekakšnim zaljubljenim plesom, ki je obstajal v tem, da je poskakoval z ene šape na drugo, potresal z velikim truhom in še glasneje klockal kot prej.

Medvedek se je počasi zbudil, odprl oči in zagledal pred seboj bodeče, sršče žrelo, ki se ga je grozovito ustrašil. Ne meneč se za nevarnost, da strogolavi z drevesa, je jadrno splezal višje. Kavuka to ni spravilo iz ravnotežja; zdaj, ko je bila Iskonaz odšla, je čutil samo še željo po jedi in je ravnodušno nadaljeval svojo pot navzgor. Ko je Niva to videl, se je z grozo umaknil na neko vejo, da bi imela pošast po deblu prosto pot. Na žalost je bila prav ta veja prizorišče Kavukove zadnje gostije; zato je krenil po nji, kakor da mu je medvedkova navzočnost še vedno neznanca. Miki je ob tem pogledu zagnal tolikanj obupen lajež, da je Kavuk nazadnje menda le uganil, da je spodaj nekaj narobe. Ježevce je vrzel oči po Mikiju, ki si je zaman prizadeval, da bi skočil na drevo; nato se je obrnil in prvokrat z nekakšnim zanimanjem pogledal Nivo. Medvedek se je z vsemi štirimi oklepal veje. Nemogoče se mu je zdelo, da bi se še bolj umaknil, čeprav samo za ped, kajti veja se je že zdaj nevarno upogibala pod njegovo težo. Tedaj pa je Kavuk razdraženo zagodrnjal. Miki je spodaj še enkrat zalajal, nato pa sedel na zadnjico, da bi bolje videl pretresljivo žaloigro, ki se je razvijala v višavi. Kavuk se je vsakih nekaj sekund previdno pomaknil naprej, in Niva se je umikal palec za palec, dokler ni omahnil z veje ter obvisel za šape, s hrbtom, obrnjenim proti tlu. Tedaj je Kavuk nehal godrnjati in mirno pričel svoj obed. Niva se je dve ali tri minute krčevito držal, dvakrat se je poskusil znova spraviti v ravnotežje, nato so mu zadnje noge spodsrdnile. Kakih deset sekund je še visel za prednje noge; potem je cepnil v petnajst pednjev globoko brezdno, ki ga je ločilo od tal.

SPORT

Ameriški sport ni več dober posel

Težišče svetovnega sportnega življenja je bolj ali manj že prenešeno v Evropo. Sportno življenje v Ameriki kaže že od nekdaj različna lica, in sicer glavno, to je poslovno stran, in ono postransko stran, ki naj bi vsaj na videz bila res sportna. Poslovna stran v ameriškem sportu je v taki premoči nad sportnimi uspehi, da bi bilo treba, če bi hoteli biti dosledni in pravični, veliko večino sportnih poročil iz Združenih držav ameriških uvrstiti v gospodarske in borzne rubrike listov, nikakor pa ne v njihov sportni del.

Deset zapovedi za gradnjo igrišč

- 1. Gradnja igrišča je dolžnost, njegovo vzdrževanje pa ponos vsake mestne uprave!
2. Štirje kvadratni metri koristnega prostora za igre na vsakega prebivalca je najmanj, pet kvadratnih metrov pa idealna površina, ki bi morala biti na razpolago vsakemu prebivalcu za sport in telesno vzgojo.
3. Najprej je treba zgraditi vežbališča, potem pa šele borišča. Vežbališča je treba zgraditi bolj v bližini mesta kakor borišča.
4. Deco, žene in moške je treba v sportu ločiti med seboj, toda kljub temu jim je treba priskrbeti enako izdatne prilžnosti za gojitev sporta.
5. Davke in dajatve za telovadnice, plavalne bazene in igrišča bi morali plačati v prvi vrsti oni, ki se jih ne poslužujejo.
6. Pri ureditvi sportnih igrišč bodi širokogruden glede zelenja, skop pa pri gradnji prostorov za gledalce. Na sportno igrišče ne spadajo reklame in tudi ne lesene ograje.
7. Nobeno sportno igrišče ne bi smelo biti zgrajeno brez plavališča. Plavališče naj bo sestavni del glavne arene in tudi ne sme biti preveč oddaljeno od ostalih naprav.
8. Velike ploskve na igriščih je treba razdeliti v samostojne enote, ki naj vse skupaj tvorijo narodni park.
9. Borišče mora biti prava umetnina. Tribune je treba graditi s soncem v hrbet, arhitektura za vsako posamezno pa mora biti prilagojena na okolico.

10. Igrišče brez športnega učitelja je kakor človek brez glave. Stadion brez sportne šole je mrtva ustanova.

Bolgarski plavalni sport reorganiziran. Vsi bolgarski plavalci so bili do sedaj vključeni v poseben plavalnem društvu »Morski zgovor«, ki je imelo svoj sedež v Varni in je poleg plavanja gojilo tudi ostale sporte v vodi, vsekakor v precej skromnih merah. To društvo je dobilo zdaj naslednika v posebni plavalni zvezi s sedežem v Sofiji, ki bo skušala organizirati plavalni sport po vsej Bolgariji bolj na splošno in bolj na široko. Novi zvezi pripadajo vsa bolgarska plavalna društva ki pa so bila dozdaj delavna samo v obmorskih krajih. Ta nova ureditev se je zdelala potrebna iz organizatornih in tehničnih razlogov.

Mladinski sport po letnikih. Na Finskem so bile glede gojitve mladinskih sportov izdane zelo podrobna navodila, ki upoštevajo predvsem razlike med različnimi letniki. Za deco pod 9 leti vsebuje spored tek na 50 m v 11 sekundah, hojo na 5 km v 1 uri ter smučanje do 3 km in nekaj plavanja. Za 10 in 11 letne so določene enake proge v teku, razen tega pa še tek na 1000 m, smučanje na 3 km v 45 minutah in 15 minut plavanja na določeni prog. Pri naslednjih dveh letnikih je proga za tek podaljšana na 60 m, čas skrajšan na 10 sekund, tek na 3 km skrajšan za 15 minut, smučanje podaljšano na 6 km in plavanje odrejeno na 50 m. Pri še starejši mladini bo treba 100 m preteči v 14 sekundah, 5 km preteči v 25 minutah in 30 sekundah ter presmučati 10 km in preplavati 100 metrsko progo v poljubnem slogu.

Obnovite naročnino!

Umrl nam je naš dobri soprog, oče, stari oče, stric in svak, gospod **BAJEC IVAN** ZELEZN. USLUŽBENEC V POK. po težki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere. K večnemu počitku ga spremimo v sredo, dne 1. julija 1942 ob 3. uri popoldne z Žal, kapele sv. Andreja na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 29. junija 1942. Globoko žalujoče rodbine: Bajec, Mikuš, Kodelja.